

Evropa v mladší a pozdní době kamenné

Inna Mateiciucová

(VI)

Neolit Velké Británie

Mezolit

- Star Carr (Anglie) – nejstarší mezolitická lokalita v Evropě (8552-7552 cal. BC, 9243-8836 cal. BC)
- Mount Sandel (Irsko) – nejstarší mezol. lokalita v Irsku, 7000 BC, dříve se předpokládalo, že zde mezol. lovci a sběrači žili až mnohem později
- 1. doklady obydlí z britských ostrovů - chaty z tyček ve tvaru stanu a jurty, střechy pokryté kůrou
- Lov a rybolov: divoká prasata, úhoř a losos
- Sběr: lískové ořechy

Časný neolit ve východním Středomoří

Starý neolit (4200-3000 BC)

Mladý neolit (3000-2300 BC)

- doložena koexistence mezolitických lovců a sběračů a
časných zemědělců
- Kultura megalitických hrobů
- Hospodářství: stěhovavý způsob zemědělství v intervalech
10-20 letech
-
- hlavně skot, také ovce, kozy a prasata
- Lov a rybolov hrál významnou úlohu

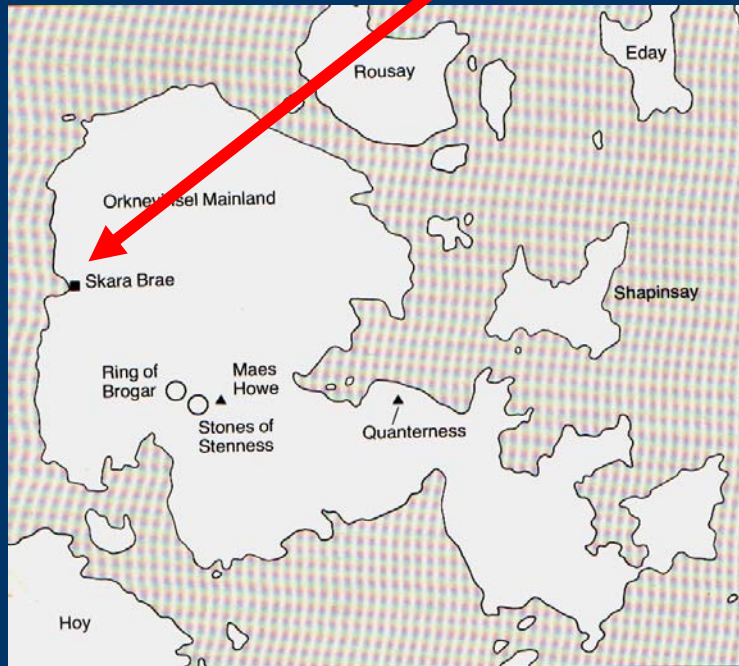
Neolit (4200-2300 BC)

- typické: stavba kruhových příkopových areálů (Causewayed Camp – př. Windmill Hill)
- Nejdůležitější sídliště: Skara Brae (Orknejské ostr.), Barnhouse (Skotsko) – kamenné domy, Fengate (near Peterborough), Lismore Fields (in Derbyshire)
- Sídliště: mořské pobřeží a úpatí pahorkatin, vyhýbali se hustě zarostlým údolím řek, osady často ohrazeny příkopem a hradbou
-
- Architektura: domy obdélníkovitého půdorysu kúlové konstrukce, v oblastech s nedostatkem dřeva domy z kamene
- Lismore Fields – domy (vel. 5 x 8m) těsně vedle sebe, byly připojovány a dostavovány postupně

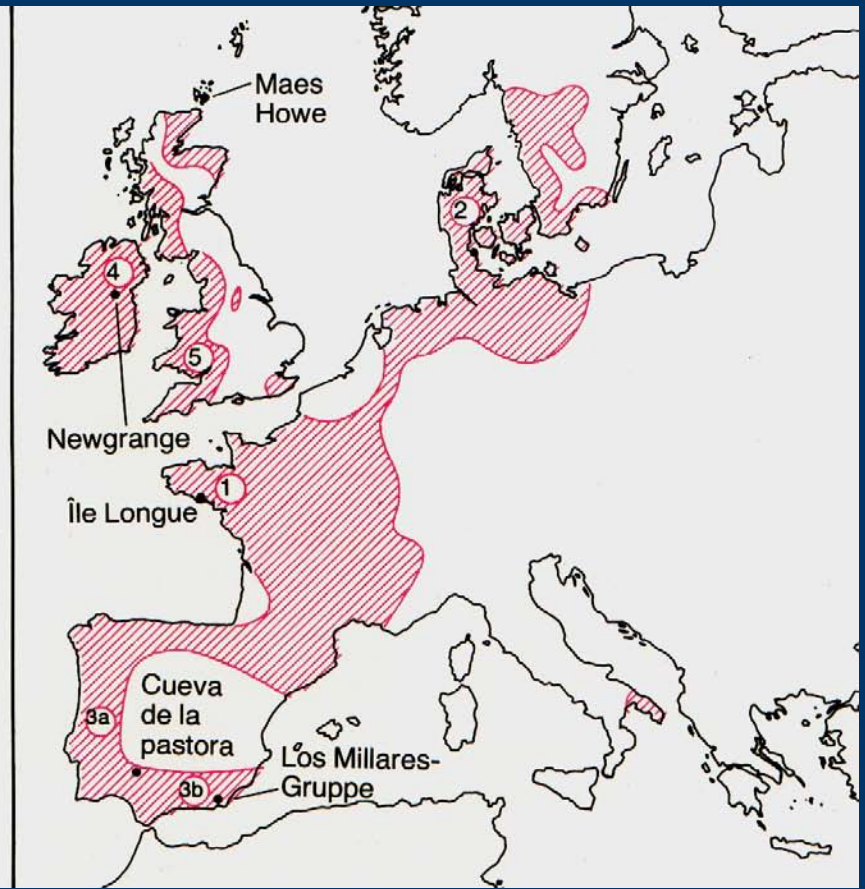
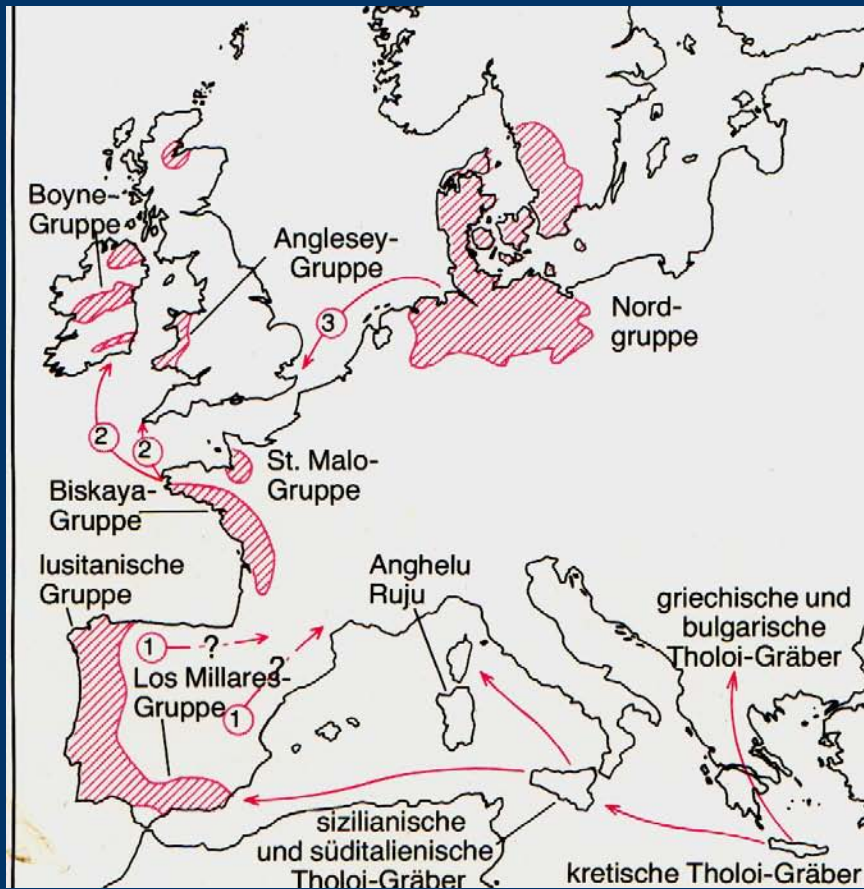
Neolit (4200-2300 BC)

- pohřební ritus: na poč. pohřbívání do dlouhých mohyl
- megalitické hroby
- různý styl pohřbívání - v J a V Anglii dlouhé mohyly s dřevěnou konstrukcí
- - v Z Anglii pohřby do megalitických hrobek (často překryty mohylovým násypem = dlouhé mohyly)
- později chodbové hroby
- Sekundární kostrové hroby, později také žárové hroby, postupné ukládání v hrobkách
- jen velmi málo milodarů
- Závěr neolitu: místo kolektivních hrobů hroby jednotlivců pod mohylou, milodary

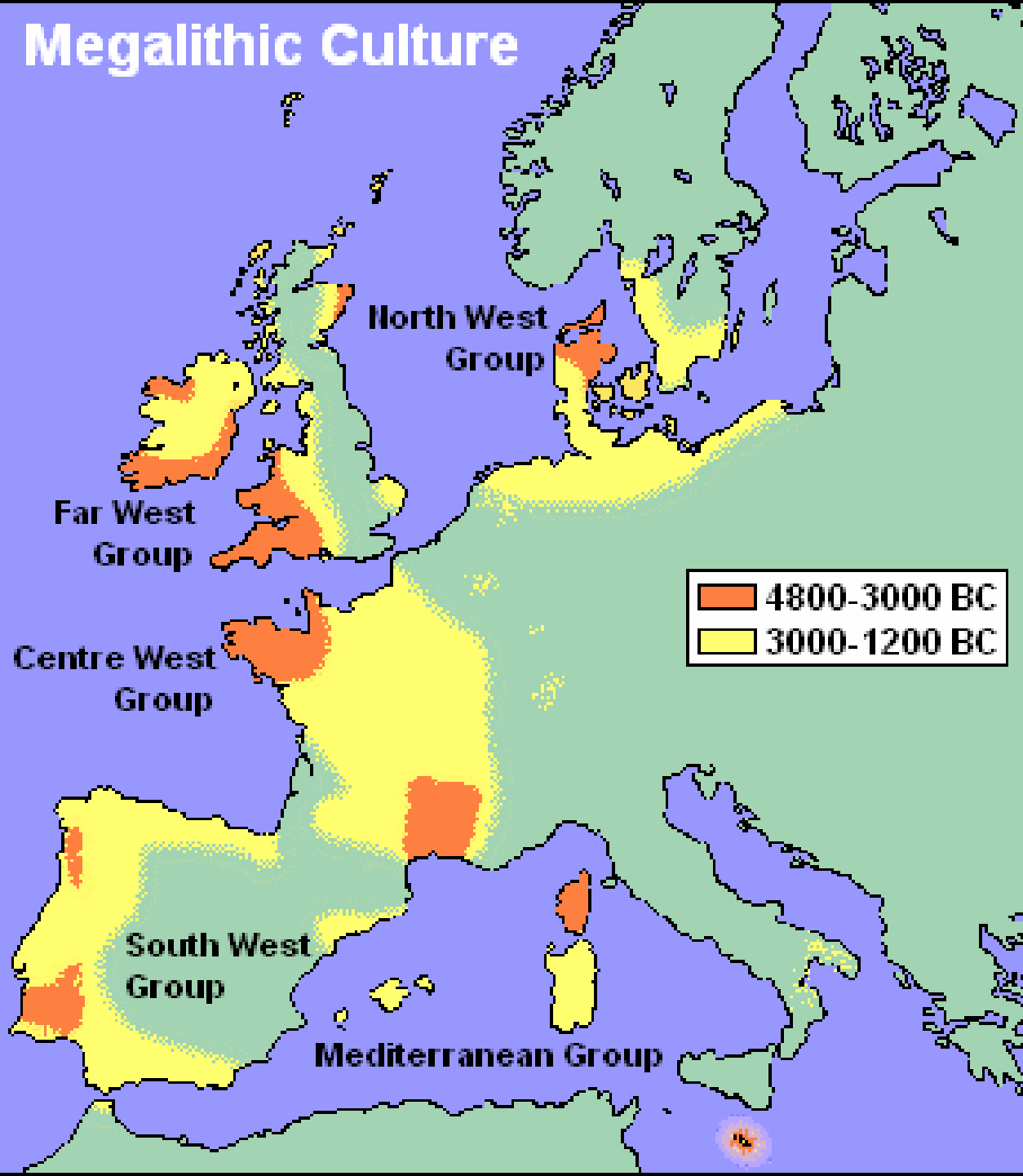
Skara Brae (Orkneje)

Megalitické stavby (cca 4000-2000 BC)

Megalithic Culture

Megalitické stavby (cca 4000-2000 BC)

- Rozšíření: hlavně pobřežní oblasti Z Evropy, Španělsko, Portugalsko, Francie, Britské ostrovy, S Německo, Dánsko, JZ Skandinávie
-
- Původ: původně z oblasti Středomoří, dnes (hlavně díky C-14) vznikl v několika oblastech současně
-
- 4 typy megalit. staveb Evropě:
- 1) jednotlivé menhiry
- 2) různá uspořádání menhirů - řady, aleje a pole, kamenné kruhy
- 3) megalitické hroby - dolmeny a chodbové hroby, dlouhé mohyly
- 4) megalitické chrámy

Oblast Bretaně a Normandie

Bretaň

- Časný neolit – Roucardien
- Střední neolit - hrobky typu Carn
- Mladý neolit - směs typu Carn a kultury Chassey
- Chalkolit - KZP

Slovník nejdůležitějších pojmů:

Dolmen (portal tomb) – kamenné stély vysoké až 7 m, přepaženy ležící stélou, která byla často až 70 tun těžká

Dolmen de Toucou (J Francie)

Menhir (monolit) – samostatně stojící kámen, často několik metrů vysoký

Slovník nejdůležitějších pojmů:

- **Alingment** – kamenná řada, tvořená nejméně třemi menhiry

Carnac (Bretaň)

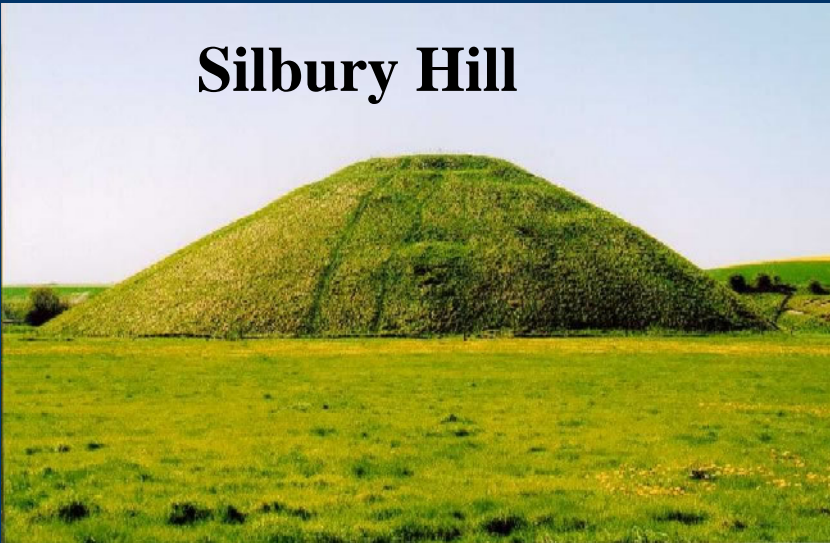
Slovník nejdůležitějších pojmů:

Barrow (syn. tumulus) – mohyla z kamene nebo hlíny

Long barrow = dlouhá mohyla, kolektivní hrobky, často kolem 50 jedinců

Cairn (syn. barrow, tumulus) – mohyla navršená z malých kamenů

Silbury Hill

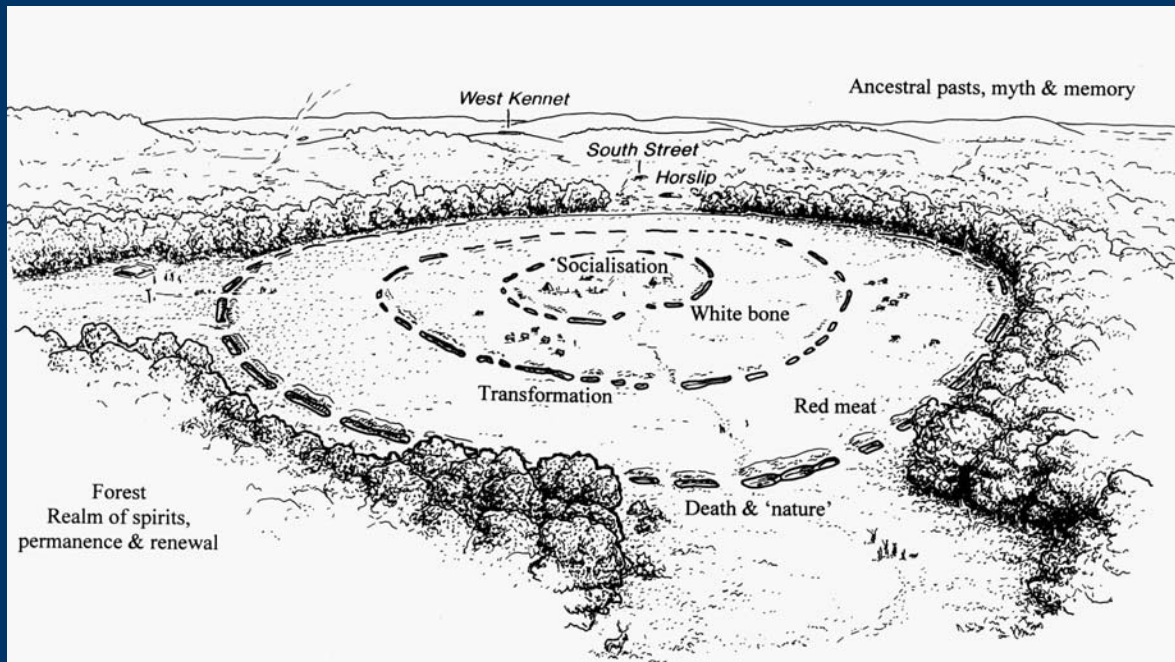
West Keneth

Slovník nejdůležitějších pojmů:

Causewayed camp (Causewayed enclosure) – starší než henge, soustava jam uspořádaných do kruhu nebo oválu (často i několik koncentrických kruhů), starý neolit, hlavně Vel. Británie a Francie
př. Windmill Hill

Cromlech – kamenný kruh, z velšského „crome“ = zakřivený, „lech“ = kámen

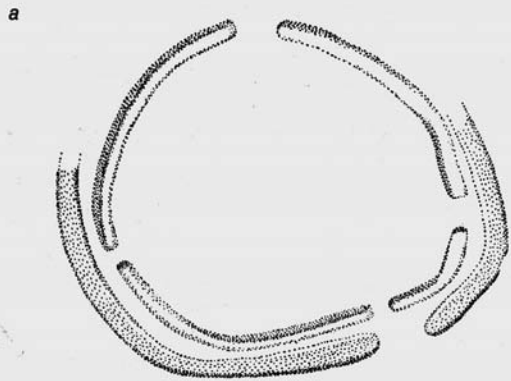

Slovník nejdůležitějších pojmů:

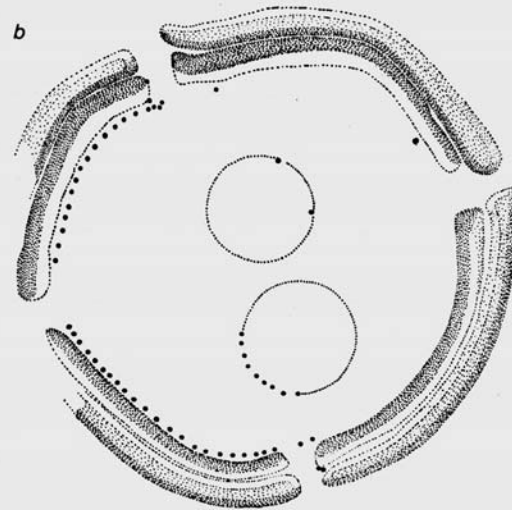
Henge – kruhový nebo oválný areál vymezený příkopem a valem, často jeden nebo více vchodů, val vně příkopu, některé z nich kamenný kruh uvnitř nebo dřevěnou palisádu, teprve později přestavěny na monumenty, jak je známe dnes
př. Avebury, Woodhenge, Stonehenge

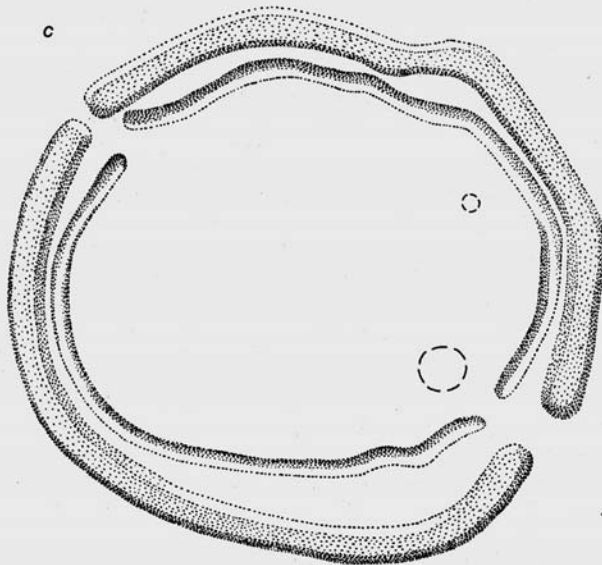
Stone circle – kamenný kruh postavený z pěti a více kamenů, vedle tvaru kruhu je běžný také ovál nebo i jiný geometrický tvar

Mount Pleasant

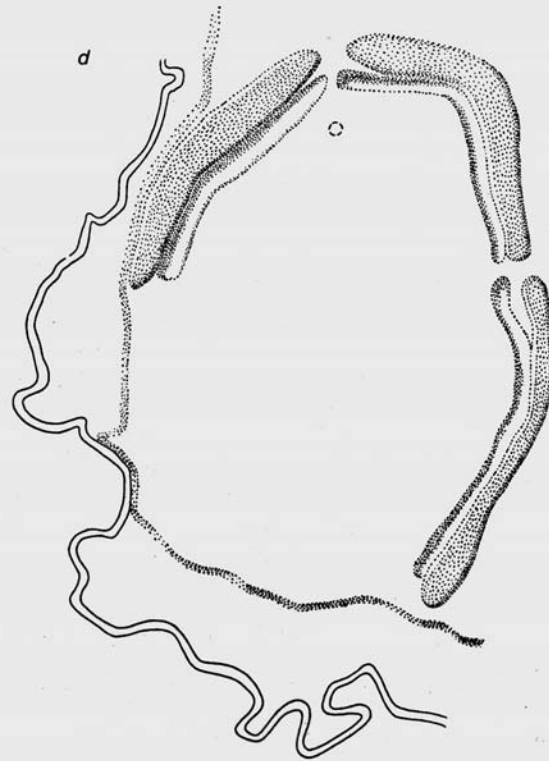
Avebury

Durrington Walls
Wall Graben

Profilschnitt
durch das Erdwerk

Marden

Slovník nejdůležitějších pojmů:

Passage grave (chodbová hrobka, někdy označ. jen jako dlouhá mohyla) – chodba vedoucí do kamenné hrobky (komory), často překryta mohylovým násypem

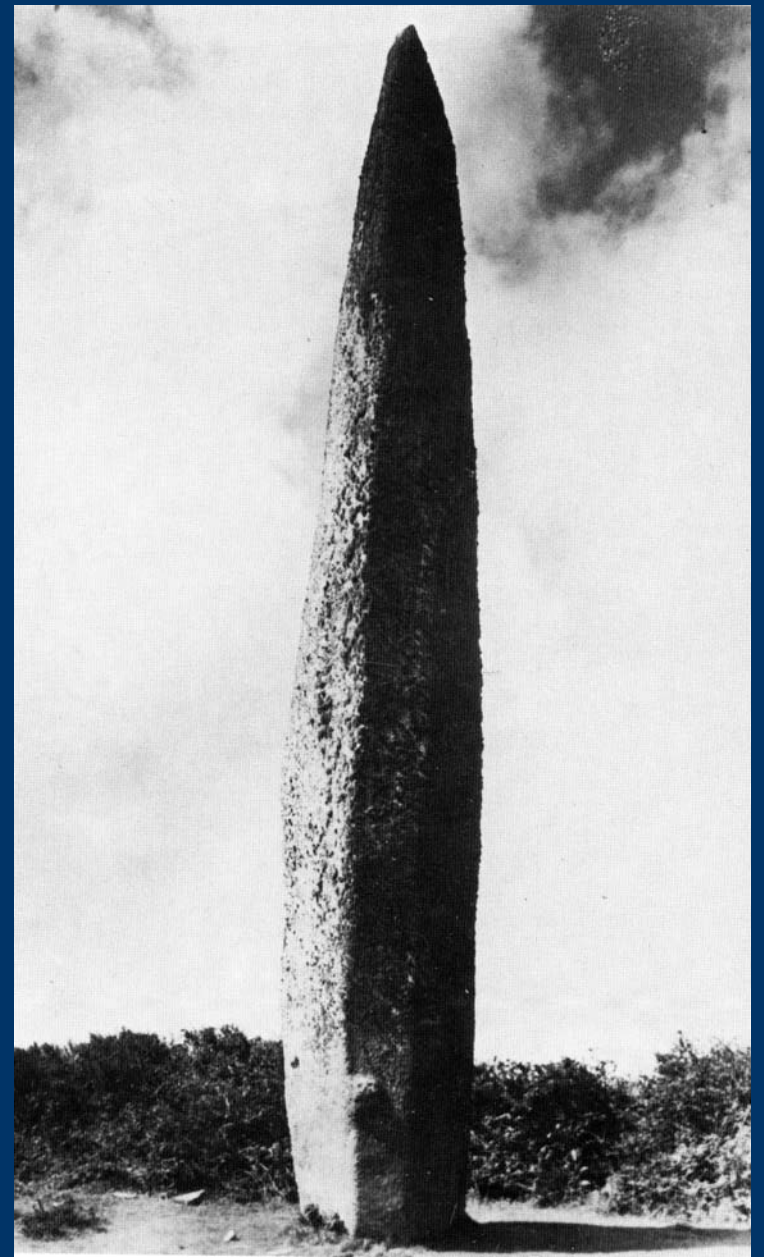
1) Menhiry

- **Grand Menhir Brisé (Velký rozlámaný menhir, někdy Pierre de la Fée = Kámen víly; u Locmariaquer v Bretani)**

Rudston (Yorkshire; v. 7,6m)

Kerloas (Bretagne; v. cca 11m)

1) Menhiry

- Zvláštní skupinu menhirů představují menhírové sochy
-

Portugalsko

Rieuviel (jih Francie)

2) různá uspořádání menhirů - řady, aleje a pole, kamenné kruhy

- Nejdůležitější lokality:
- Francie: Carnac, Velká Británie: Stonehenge, Woodhenge, Avebury (Wiltshire), Taara (Irsko), Stennes (Orkneje), Sea Henge (in Holme-next-the-sea, Norfolk) – objeven v roce 1999
- kamenným kruhům předcházely jednoduché kruhové areály s příkopem a vnějším valem (poč. 3500 BC)

Carnac (Bretaň)

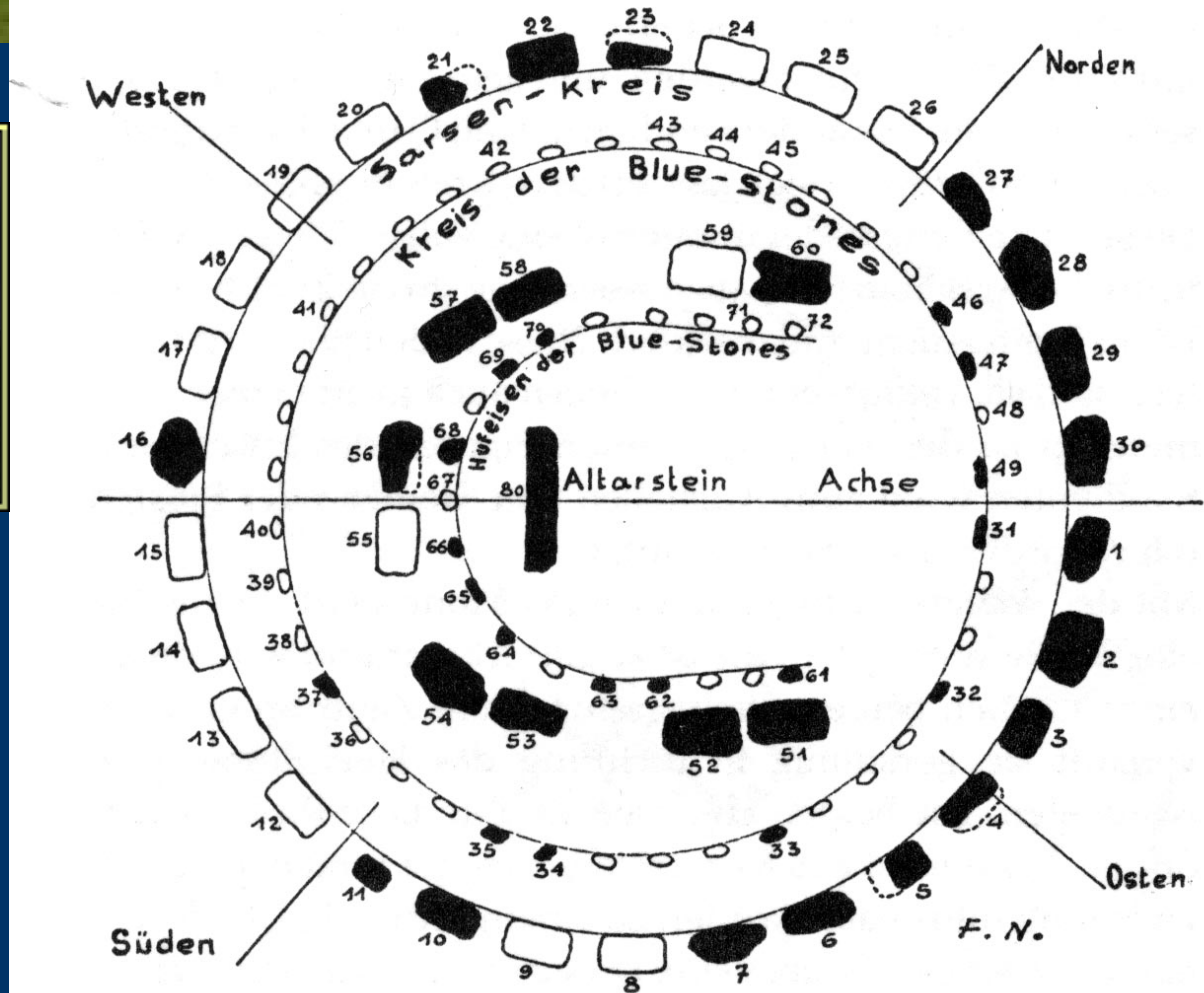

Carnac (Bretaň)

Stonehenge

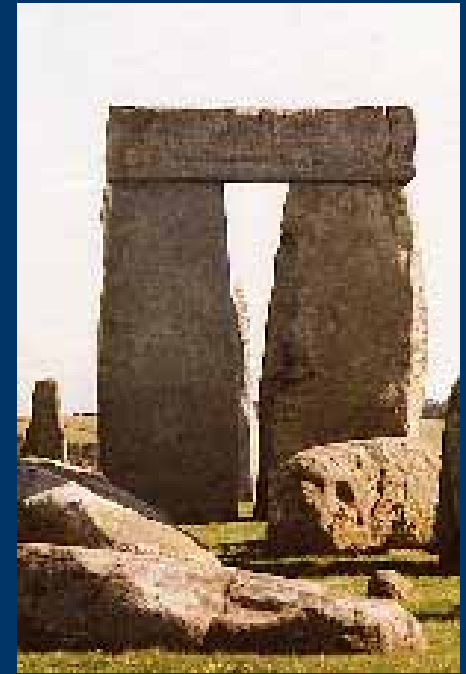
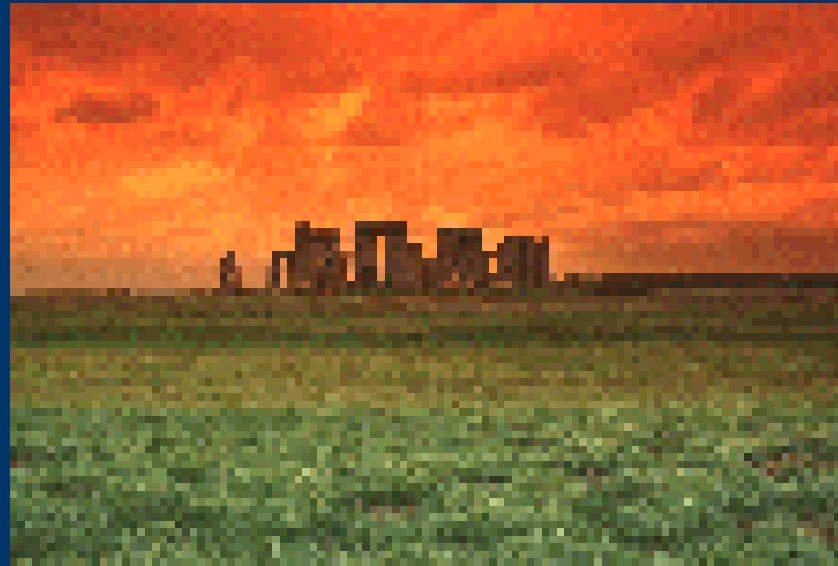
Stonehenge

Stonehenge

Stonehenge

3) megalitické hroby - dolmeny a chodbové hroby, dlouhé mohyly

Nejdůležitější lokality (megalitické hroby): County Down (typ Cairn, Irsko)

chodbové hroby: West Kenneth (v Avebury) Barclodiad y Gawres (the Giantess's Apronful, Wales), Maes Howe (Orkneje), Quanterness (Orkneje), New Grange (údolí řeky Boyne, Irsko), Knowth (údolí řeky Boyne, Irsko), Bagnaux (u Saumur, Z Francie)

Dolmeny, dlouhé mohyly, chodbové hroby

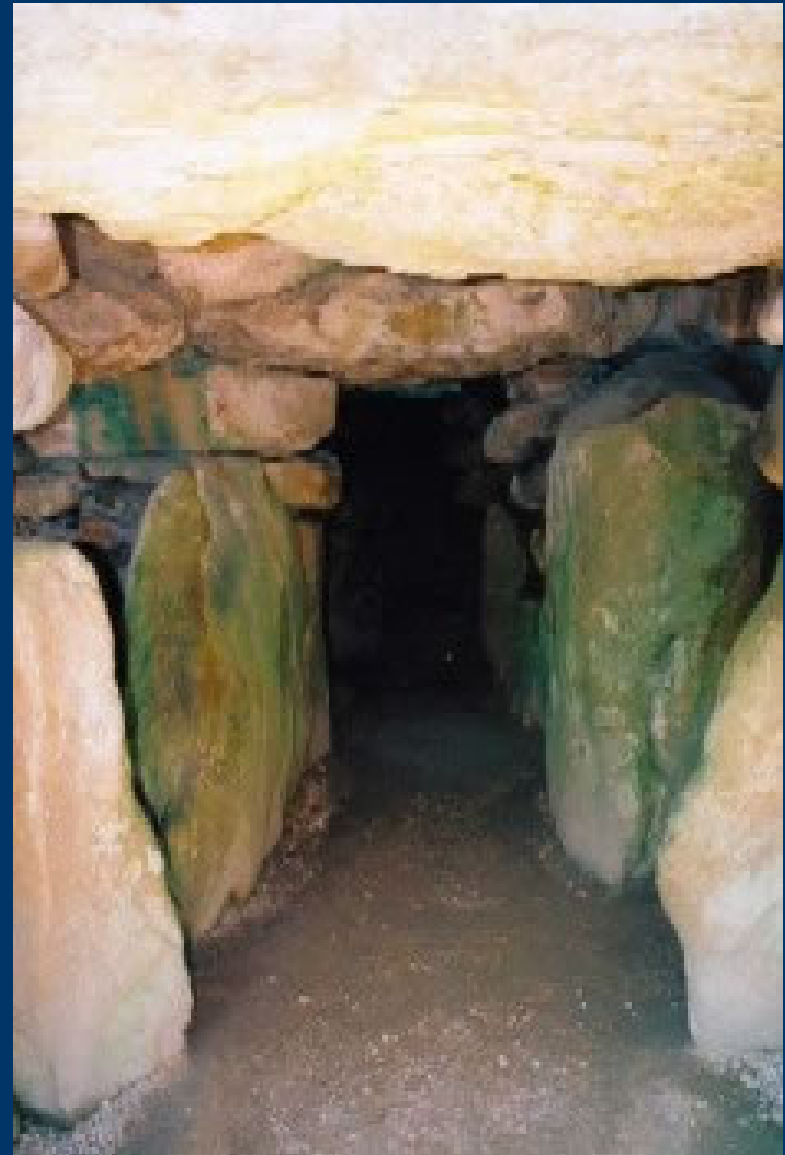

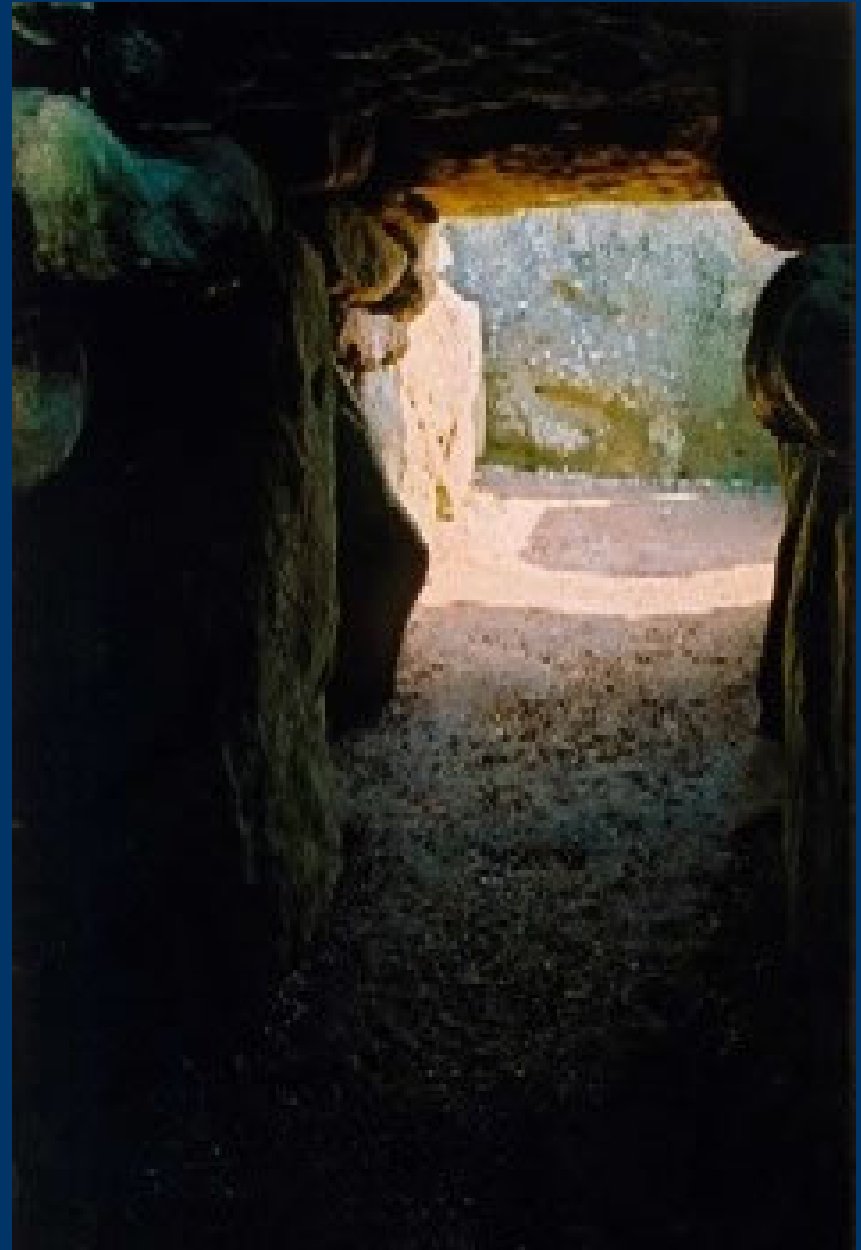
West Keneth – dlouhá mohyla

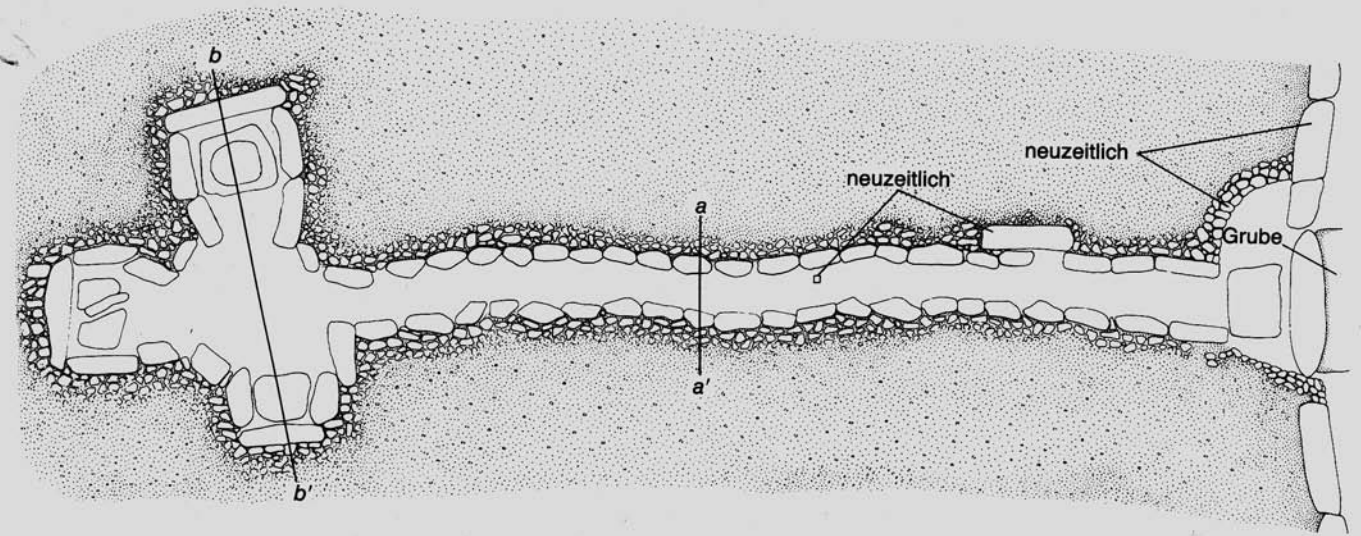
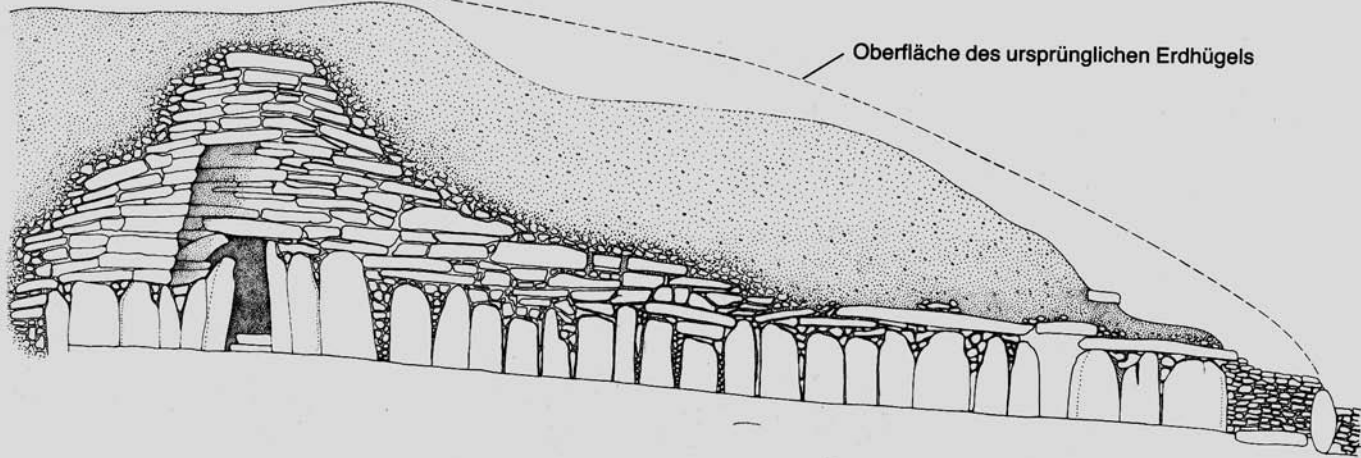
West Keneth – dlouhá mohyla

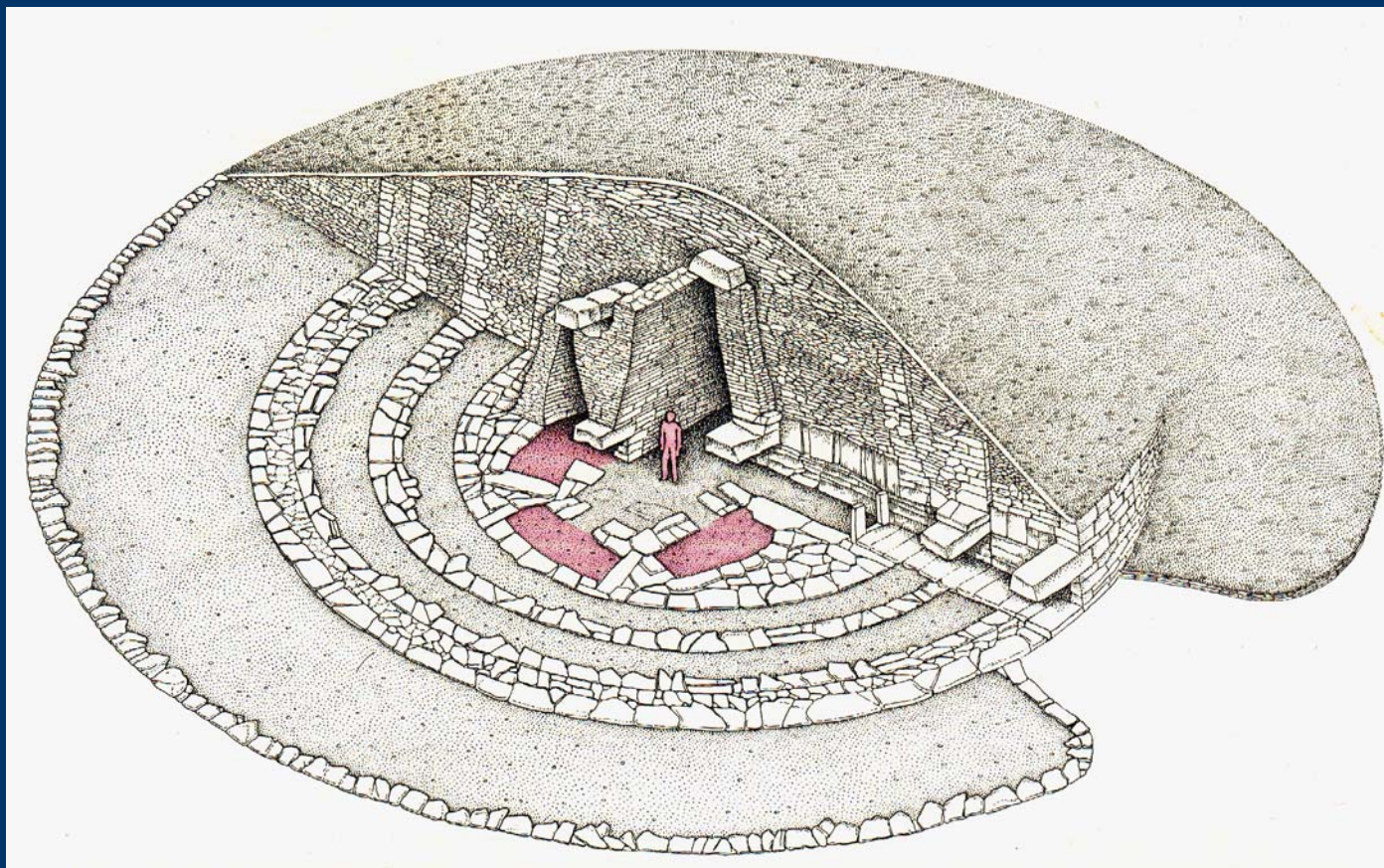
West Keneth – dlouhá mohyla

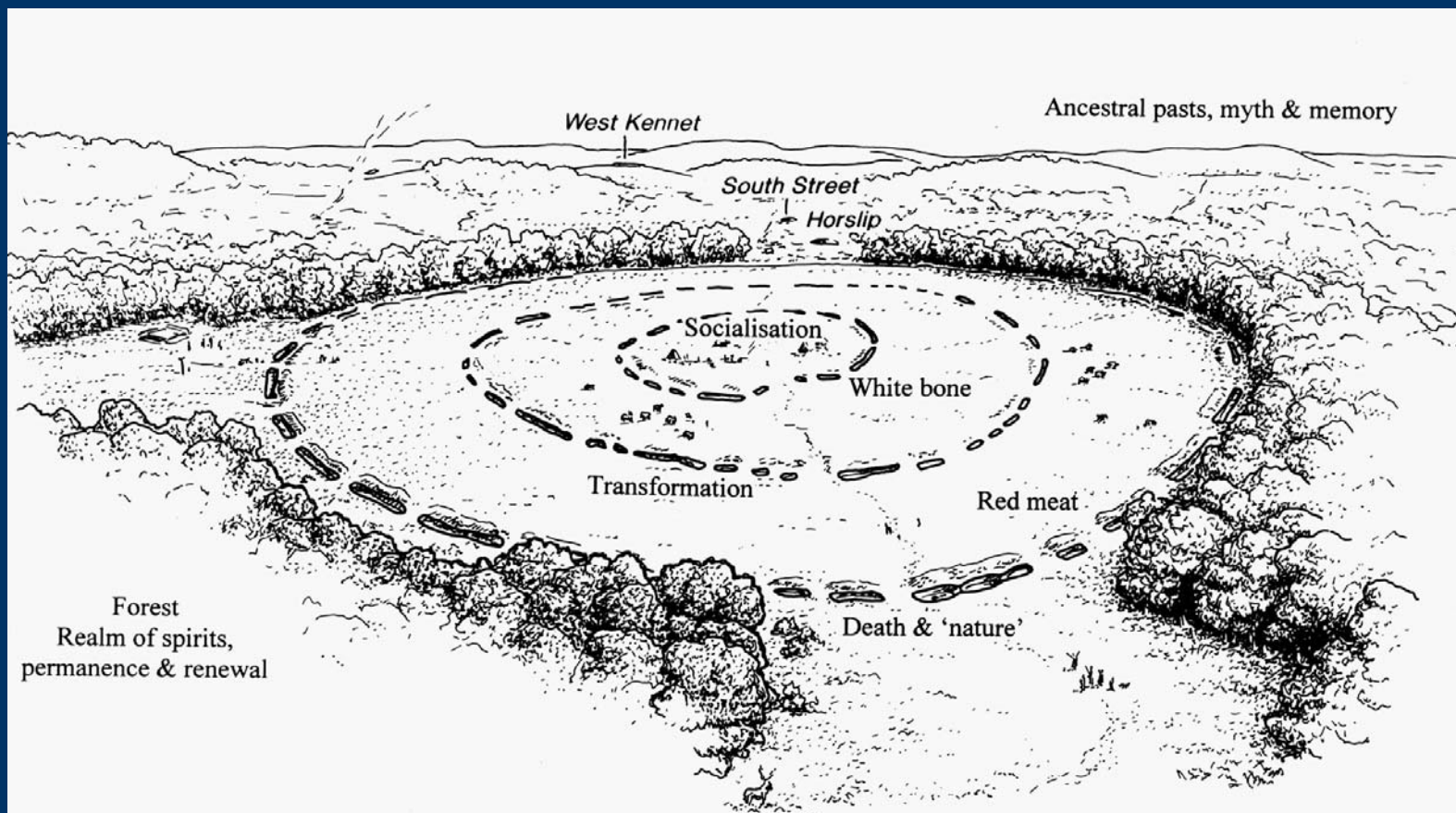
New Grange – Irsko

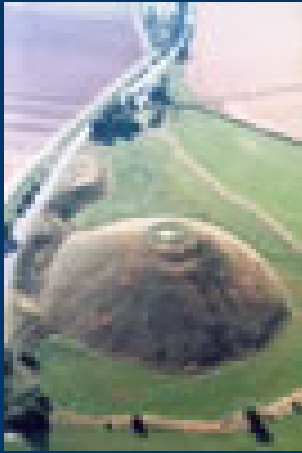
Quanterness (Orkneje) – kamenná mohyla

Windmill Hill

Silbury Hill

Avebury

Beckhampton

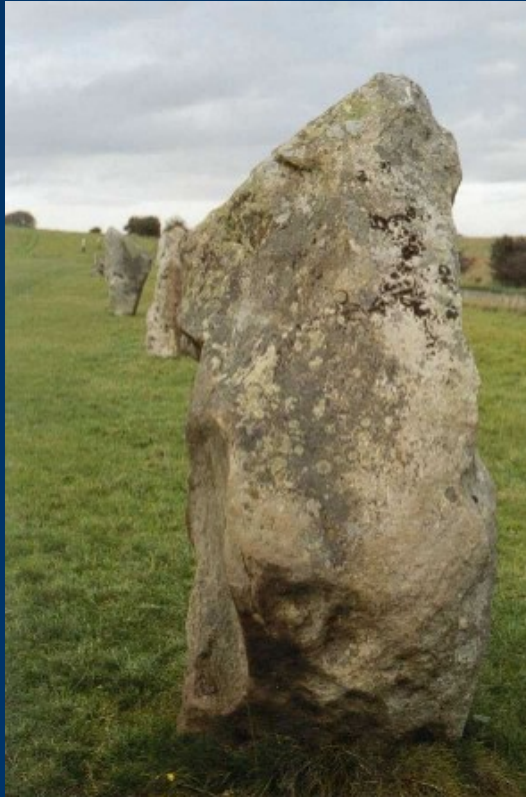
West Keneth Avenue

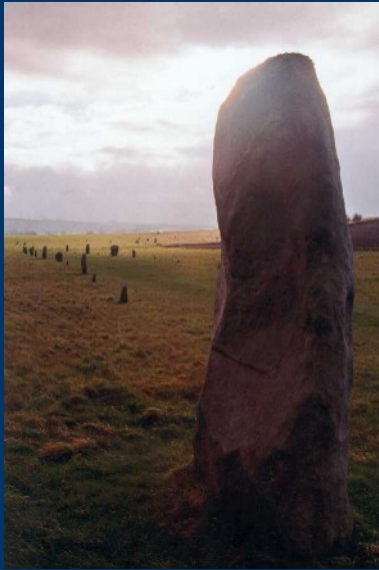
copyright
sjk
1997

Avebury, England

Avebury

Avebury

copyright
sjk
1997

Avebury, England

